

Les últimes lletres

Un món d'exquisida tendresa

REIXACH, Agustina
Secrets del cor.
 Aubert Impressor.
 Olot, 2003.

Secrets del cor, el suggerent títol de la darrera creació en prosa d'Agustina Reixach, causa admiració per la jovialitat i pel gran amor a la vida que se'n desprèn. El llibre està concebut des d'un cor que transparenta la refinada sensibilitat d'una escriptora d'òptima longevitat que viu joisament a Girona, ciutat que la va veure néixer un llunyà dia de juliol de 1910. Aquesta escriptora gironina posseeix, encara que ens pugui sorprendre, una extraordinària memòria, cosa que li permet endinsar-se en el ric món dels records a partir dels quals construeix el seu treball literari.

El pretext inicial del llibre és l'explicació d'un interessant cas d'unes famílies rurals que va esdevenir realment i que li va contar la seva millor amiga de la infantesa una tarda grisa i plujosa del típic hivern gironí. A aquesta primera part, a mesura que avança la narració, en segueix una altra en què la narradora centra el seu interès en les relacions amistoses entre una noia jove i dos nois, també joves, en una mena de triangle amorós. *Secrets del cor* descriu fonamentalment la bona avinença d'aquests tres –els veritables protagonistes del relat–, els quals viuen enllaçats en una xarxa de relacions afectuoses. Un món de comportaments semblants als que la mateixa autora havia viscut en els seus anys de joveneta i que ara, en aquest llibre, evoca amb la voluntat que no es perdin els bons costums ni la delicadesa en el tracte. La sensibilitat d'Agustina Reixach és tan refinada que es manifesta en els generosos detalls de tendresa, cordialitat i cortesia que els protagonistes es dediquen mútuament.

A més, l'obra té l'atractiu de ser un text escrit des de la transparència d'uns ulls que han vist el món a través d'una exquisida òptica femenina. El llibre conté, doncs, prou elements d'interès que justifiquen la seva lectura. Però voldríem fer un advertiment al bon lector el qual, davant d'aquest text, ha de renunciar a fer una lectura massa superficial per no caure en l'error de considerar l'obra una història massa candorosa i benèvola. Al contrari, s'espera del bon lector la capacitat de captar el missatge que

s'amaga darrere els mots amb la finalitat d'arribar a entrar en sintonia amb l'imaginari de l'autora. Un món de tendresa, en què predominen majoritàriament els bons sentiments, però també hi tenen cabuda els recels, la desconfiança, les pors, sobretot en la protagonista femenina, que no deixa de ser un *alter ego* literari de l'autora.

Potser a l'obra hi trobem a faltar més detalls de l'època, que li conferirien el caràcter de crònica presencial d'un temps –el del principi del segle XX–. Però hi trobem, això sí, una clara exaltació de la joventut al costat d'una reflexió sobre la vellesa i la conveniència de procurar-se uns recursos per quan arribi aquella etapa de la vida. És la tenacitat i l'esforç de la petita formiga –la *parvula formica*– que descriuen els versos d'Horaci gravats en la cornisa de l'edifici on viu Agustina Reixach, i la de l'agricultor amb l'arada, la del mariner i el soldat, els quals amb el seu esforç procuren arribar, després dels seus treballs, a una vellesa sense neguits. Aquesta és la idea subjacent en la segona part de la novel·la, quan els joves protagonistes pensen en el futur i en aquells que vindran després d'ells. Al costat d'això hi ha també un gran amor a la terra, l'únic llegat que els joves protagonistes podran transmetre als seus descendents, perquè els que ara estan en la plenitud de la vida, quan arribin al captard de la seva existència, tinguin la satisfacció de contemplar-ho.

El nom d'Agustina Reixach no és desconegut en el món literari gironí. És autora de dos llibres de poesia i, amb aquest darrer, quatre en prosa. En aquests escrits en prosa l'autora, poetessa de vocació, no se'n sap estar de dotar-los d'unes pinzellades de lirisme, com quan contempla els capvespres amb les evocadores postes de sol, o quan s'extasia davant d'un cel estrellat i de lluna plena, o bé quan descriu amb exquisidesa la ufanor i bellesa de la naturalesa, per posar alguns exemples. A més, també hi traspuen, d'una manera diàfana, els trets més rellevants de la seva personalitat, gràcies a l'habilitat que té l'autora de conjugar elements autobiogràfics, servats en la seva vasta memòria, amb la simple ficció.

Llegint, doncs, aquest llibre, el lector arribarà a conèixer un món de relacions exquisides que van caracteritzar una època en què la vida, en general, era més cordial i sincera. Amb *Secrets del cor* Agustina Reixach dóna per al nostre món, tan diferent del que es retrata en l'obra, una profitosa lliçó d'humanitat.

En resum, l'obra és una clara aposta per la vigència d'uns valors que no han de caducar mai. Aquest és el gran mèrit que tots els lectors han de reconèixer en la cordial i

refinada escriptora gironina, que amb el seu darrer llibre ha aconseguit el que pretenia: tocar el cor dels qui se'l llegeixin. Invito els lectors que decideixin llegir l'obra de saber reconèixer el mèrit de la iniciativa d'Agustina Reixach i la lucidesa amb què ha sabut dur-la a terme.

Antoni Coll Casals

Poesia d'imatges

MORENTE, Imma

No em miris als ulls en la foscor.

Argentona, 2004.

70 pàgines.

Com ja ens advertien els antics, un poema ha d'anar lligat necessàriament a una emoció, a un sentiment, per petit que pugui semblar. La poesia, ja sigui contemplativa, de circumstàncies o d'evocació, no ha d'oblidar mai d'emocionar el lector, àvid molt sovint de coneixement, però sempre, i avui encara més, necessitat de sentiments. L'obra d'Imma Morente, si alguna cosa traspua és precisament un seguit d'emocions íntimes, però alhora compartides per tot ésser humà. No es tracta de sentiments explícits, declarats a viva veu, sinó que se'ns presenten amagats darrere d'imatges suggeridores, on la interpretació recull un ventall de possibilitats diferents per a cada lector, que podrà escollir segons el seu interès o estat d'ànim.

L'evocació, el somni, l'amor, però també l'erotisme, el silenci o la soledat, fins i tot els apunts paisatgístics, tot plegat està al servei de la poetessa gironina que decideix convertir-ho tot en un reflex dels seus sentiments més íntims.

La poesia de l'escriptora gironina, contràriament al que es podria pensar per la descripció feta fins al moment, no esdevé carrinclona. Els versos, molt sovint breus, neixen de la imperiosa necessitat d'expressar-se, de buscar la sortida de tot allò acumulat per la vivència diària. Aquesta evocació del passat, però també d'un present immediat, és realitzada

a través de múltiples antítesis, unions de contraris, propis de la vida quotidiana, que afavoreixen l'ambigüitat d'allò que s'expressa i alhora aporten un grau més elevat de suggestió.

El poemari se'ns presenta dividit en quatre seccions unides per la força de les múltiples imatges, però amb uns temes variats. La primera secció tracta de la soledat, del pas del temps i del silenci, en una contínua recerca d'un mateix, de l'essència de la nostra vida simbolitzada amb l'aigua, la vida que no podem impedir que s'escoli. L'amor conjugal domina la segona secció, on la veu poètica es veu reflectida en l'altre: «En l'aire trobo el teu alè, / i m'omple els pulmons de brisa». En la tercera part del llibre pren protagonisme l'evocació de la infantesa a través del somni, però també dels anys recordats. Finalment, la quarta secció deixa lloc a la naturalesa com a reflex dels sentiments. El llibre acaba amb un seguit d'il·lustracions del pintor gironí Enric Ensens i Gironella, totes amb un poema de l'autora.

Imma Morente ens ofereix una poesia plena d'imatges, on el lector trobarà un ampli camí per interpretar, on potser acabarà perdut, però que, de ben segur, en sortirà amb un bon gust de boca.

Albert Carol Bruguera